

روزشمار جنگ

پنجشنبه

۱۸ مرداد ۱۳۶۳

۱۱ ذی‌قعدة ۱۴۰۴

۹ اوت ۱۹۸۴

۳۷۸

در ادامه تلاش‌های عراق برای حمله به تأسیسات نفتی ایران در خلیج فارس، ساعت ۵:۲۵ دقیقه صبح امروز، یک هواپیمای سوپراتاندارد ارتش عراق، سکوی نفتی نوروز را با یک فروند موشک اگزوسه هدف قرار داد. به گزارش قرارگاه نوح نبی^ع، این موشک که به پایه کوچک سمت راست سکو اصابت کرده هیچ‌گونه تلفات جانی در بر نداشته و خسارت مادی آن نیز اندک بوده است.^۱ درعین حال، عراق کوشید تا مثل همیشه درباره این اقدام نیز به بزرگ‌نمایی دست بزند؛ ارتش عراق در اطلاعیه نظامی شماره ۱۵۵۲ خود که شامگاه امروز رادیو صوت الجماهير آن را پخش کرد مدعی شد: «در ساعت پنج و پنجاه دقیقه صبح امروز، یک هدف بسیار بزرگ دریایی در منطقه جزیره خارک ایران مورد حمله قرار گرفته و هدف مذکور با دقت و به‌طور مؤثر مورد اصابت واقع شده [است] ...»^۲

۳۷۹

گلوله‌باران شیمیایی آبادان از مهم‌ترین اقدامات امروز ارتش عراق علیه شهرها و مناطق غیرنظامی ایران بود.

براساس اطلاعیه شماره ۱۸۱۵ ستاد مشترک ارتش، ساعت ۶ صبح امروز، ارتش عراق با گلوله‌های شیمیایی منطقه بریم آبادان را هدف قرار داد.^۳ در این حملات چند نفر مجروح شدند.^۴ درعین حال، گلوله‌باران شهر آبادان و خرمشهر نیز همچنان ادامه دارد؛ بر اثر اصابت گلوله‌های دوربرد دشمن، به ۱۱ باب منزل مسکونی در آبادان خسارت وارد شد و ۳ غیرنظامی از جمله یک کودک مجروح شدند.^۵ همچنین در نتیجه آتشباری ارتش عراق در خرمشهر، ۳ تن از مردم عادی زخمی شدند.^۶

علاوه‌براین، گزارش گردان ژاندارمری مرزی دهلران حاکی است، صبح امروز چند فروند هواپیمای جنگی ارتش عراق با ورود به حریم هوایی شهر دهلران، دیوار صوتی را شکستند، اما با واکنش پدافند هوایی، منطقه را ترک کردند.^۷

۳۸۰

افراد وابسته به گروه‌های ضدانقلاب در مناطق کردنشین غرب و شمال غرب کشور امروز اقدام به مین‌گذاری، ایجاد درگیری، آدم‌ربایی و... کردند.

برای بر خورد نیروهای خودی با مینی که به دست عوامل ضدانقلاب در محور خورخوره (سقز) کار گذاشته شده بود، یک نفر شهید شد و چند نفر دیگر زخمی شدند.^۸

در روستای پایین دره (مه‌باد) نیز بین نیروهای خودی و افراد مسلح غیرقانونی درگیری پیش آمد که با متواری شدن مهاجمان این درگیری خاتمه یافت.^۹

عناصر گروه‌های مسلح غیرقانونی در ادامه اقدامات خود علیه مردم عادی، امروز یکی از اهالی روستای پیه‌چیک (سلماس) را شهید و پدر وی را که برای کمک به فرزندش آمده بود زخمی کردند.^{۱۰}

همچنین عوامل گروه‌های مسلح غیرقانونی یکی از افراد یگان حزب الله را از منزل وی در محله کانی صوفی مه‌باد ربودند.^{۱۱}

۳۸۱

امام خمینی پس از مدت‌ها حضور نیافتن در دیدارهای عمومی، که شایعاتی در زمینه کسالت ایشان را نیز در پی داشت،* صبح امروز به مناسبت میلاد حضرت امام رضا(ع) در جمع مقامات کشوری و لشکری به سخنرانی پرداختند و تبلیغات اخیر در زمینه دست داشتن جمهوری اسلامی در ماجرای مین‌گذاری در کانال سوئز را «سوء»، «خلاف» و «برضد ایران و اسلام» ذکر کردند.

ایشان با اشاره به ابراز تمایل ملت‌ها به اسلام پس از پیروزی انقلاب اسلامی در ایران، از تمامی دست‌اندرکاران جمهوری اسلامی خواستند با در نظر گرفتن مصلحت‌های اسلام مشکلات و نقص‌های موجود را تذکر دهند؛ رهبر انقلاب در این باره گفتند: «باید ما در فکر اسلام باشیم. اگر در فکر خودمان هم هستیم، اگر فکر منافع خودمان هم هستیم، باید فکر اسلام باشیم که اسلام منافع ما را تأمین می‌کند. اگر ما اهل دین هستیم که باید اسلام را با جنگ و دندان حفظ بکنیم، و اگر اهل دنیا هستیم، دنیای ما هم به اسلام بستگی دارد.» ایشان همچنین بر لزوم توجه به حیثیت جمهوری اسلامی نیز تأکید کرده و افزودند: «باید معایب را گفت، باید دنبال مطلب رفت، باید نقایص را گفت، لکن روی هم رفته ما باید همه امور را بسنجیم؛ یعنی، وضع امروزی ما با دنیا و رفتاری ما در دنیا و در کشور خودمان. با این وضع ما باید برخورد بکنیم، یعنی، با این دید که مسائل را روی هم بریزیم و جنبه‌های مخالف و موافقش را با هم جمع بکنیم و درست تأمل بکنیم و تعمق بکنیم و آن وقت وارد کار بشویم.»

* حجت‌الاسلام والمسلمین هاشمی رفسنجانی در خاطرات امروز خود در این زمینه نوشته است: «امام، امروز - بعد از مدتی که صحبت نکرده بودند - در مراسم روز عید تولد امام رضا(ع) صحبت کرده‌اند. با این کار به شایعات کسالتشان که مایه خوشحالی دشمنان اسلام شده بود خاتمه دادند.» [اکبر هاشمی رفسنجانی، به‌سوی سرنوشت (کارنامه و خاطرات سال ۱۳۶۳)، به اهتمام محسن هاشمی، تهران: دفتر نشر معارف انقلاب، چاپ پنجم ۱۳۸۶، ص ۱۷۳]

فرمانده کل قوا همچنین ضمن یادآوری لزوم خودداری نیروهای مسلح از ورود به مناقشات سیاسی خاطرنشان کردند: «... همه دنیا که دنبال این هستند که ارتششان از امور سیاسی کنار باشد، آنها یک چیزی می فهمند که می گویند این را. ما که می خواهیم که سپاه و ارتش جندالله باشند و دسته بندی نداشته باشند و جهات سیاسی را کنار بگذارند، برای اینکه اگر جهات سیاسی و مناقشات سیاسی در سپاه رفت و در ارتش رفت، باید فاتحه این سپاه و ارتش را ما بخوانیم. این جهت را باید آقایان متوجه باشند. ... شما همه آقایان پاسدار اسلام هستید، مجلس پاسدار اسلام است، و دولت همین طور و ارتش همین طور و سپاه همین طور. برای سپاهی ها جایز نیست که وارد بشوند به دسته بندی، و آن طرف دار آن یکی، آن یکی طرف دار آن یکی. به شما چه ربط دارد که در مجلس چه می گذرد؟ در امر انتخابات باز هم به من اطلاع دادند که بین سپاهی ها هم باز صحبت هست. خوب! انتخابات در محل خودش دارد می شود، جریانی دارد، به سپاه چه کار دارد که آنها هم اختلاف پیدا کنند؟ برای سپاه جایز نیست این. برای ارتش جایز نیست این. سپاهی را از آن تعهدی که دارد، از آن مطلبی که به عهده اوست باز می دارد و همین طور ارتش را.»

امام خمینی در ادامه بیاناتشان خواستار دقت بیشتر صداوسیما در پوشش خبری برخی رویدادها از جمله مین گذاری در کانال سوئز شدند تا بدین وسیله دستاویزی برای سوءاستفاده تبلیغاتی در اختیار دشمنان جمهوری اسلامی قرار داده نشود؛ رهبر انقلاب اسلامی تأکید کردند: «شما باید توجه بکنید به اینکه مسائل شما منعکس می شود در همه کشور و همه دنیا. یک کلمه ای که یکی در اینجا می گوید، تعبیرش می کنند در تبلیغات دنیا و رسانه های گروهی دنیا، تأویل می کنند و شروع می کنند به ایران حمله کردن. باینکه مقصد آن گوینده این نیست، لکن آنها یک راهی پیدا می کنند برای اینکه چه بکنند. درعین حالی که دولت می گوید که این مین گذاری ها، این دزدی های دریایی و دزدی های هوایی به ما مربوط نیست و ما با آن مخالفیم و ما جایز نمی دانیم که یک دسته مردم بی گناه را بردارند از یک طرف به یک طرف دیگر ببرند و آن قدر مورد خوف و ترس آنها بشوند، درعین حال این را یک کلمه ای نقل می کنند، می گویند: لکن در رادیوی ایران گفته است، تعریف کرده از اینهایی که ربوده اند چیز را. البته این یک چیز غلطی است در رادیو و باید جلویش گرفته بشود جداً. رادیو نباید همین طور بی توجه و بدون فهم، یک مسائلی را بگوید و ایران را مفتضح کند. اگر یک کلمه یک وقتی اینها گفتند، خوب، ربطی به دولت ندارد. لکن رادیو [را] آنها حساب می کنند که مربوط به دولت است و سخنگوی دولت است. باید اینها توجه به این مسائل بکنند.»

رهبر انقلاب اسلامی همچنین اقدامات تخریبی همانند مین گذاری در کانال سوئز را برخلاف آموزه های دین اسلام و عواطف بشری معرفی و اظهار کردند: «چطور یک مطلبی که برخلاف عواطف دنیاست، برخلاف اسلام است، برخلاف عقل است، ما تأیید می توانیم بکنیم؟ از یک جایی یک دسته ای را بر می دارند می روند به یک دسته دیگر، یا مین گذاری می کنند در یک جایی،

مین گذاری کردن در یک جا، معنایش این است که یک عده ای که اصلاً گناهی ندارند، آنها هم از بین بروند. چطور اسلام اجازه این را می دهد؟ چطور ایران اجازه این را می دهد؟ چطور جندالله اجازه این را می دهد؟ چطور دولت ایران، مجلس ایران اجازه این را می دهند؟ لکن ببینید که ما در چه گرفتاری هستیم، که هر مطلبی که واقع می شود، گردن ما می گذارند. ما باید خیلی توجه بکنیم.» امام خمینی با اشاره به ادعاهای رژیم بعثی راجع به توانایی ارتش عراق در انهدام تأسیسات نفتی ایران در جزیره خارک، عراق را ناتوان از این کار و دچار نابسامانی های درونی معرفی کردند و افزودند: «صدام هروقت که مجال پیدا بکند، بدبخت می گوید ما هروقت بخواهیم، جزیره خارک را با خاک یکسان می کنیم. ما از روحیه او متوجه هستیم که اگر یک آن فرصت پیدا بکند و قدرت پیدا کند، جزیره خارک که هیچی، تهران را هم از بین می برد. یک همچون موجود خبیثی است، لکن نمی تواند. تودهنی خورده است او. الآن در عراق هم آشفته است کارش. قدرت های بزرگ هم معلوم نیست دیگر حالا صدام را همچو قبول داشته باشند. ولی آنها می گویند، ولو اینکه حالا در بین خودشان یک لافی زده باشند، یک صحبتی کرده باشند...»

رهبر انقلاب اسلامی همچنین درمورد ادعاهای مخالفان جمهوری اسلامی در خارج از کشور مبنی بر رو به زوال بودن و سرنگونی قریب الوقوع نظام جمهوری اسلامی، این نوع ادعاها را ناشی از بی اطلاعی آنان از ماهیت مردمی جمهوری اسلامی دانسته و با تأکید بر تداوم و ثبات جمهوری اسلامی گفتند: «و این را من به اینهایی که در خارج رفتند و آنهایی که در جاهای دیگر هستند و دل خودشان را خوش کردند، می گویم که این جمهوری اسلامی را شما نمی شناسید. هی می گویند ما اسلام شناسیم، ما - نمی دانم - جامعه شناسیم! شما ملت خودتان را نمی شناسید، اگر می شناختید به این روز نمی افتادید. اگر شما بشناسید ملت ایران را، می دانید که الآن جمهوری اسلامی پایبند اشخاص نیست. هی ننشینید بگویند که کیک درحال احتضار است و دیگر لال شده و - نمی دانم - چی شده! این دلخوشی ها را به خودتان ندهید. شما حالا دو سه سال است که هی می گویند دو ماه دیگر این جمهوری از بین می رود. بحمدالله جمهوری به قدرت خودش باقی است، ارتش ما قدرتش باقی است، سپاه پاسداران ما، بسیج ما، ژاندارمری ما، همه، ملت ما، یک ملت بیداری است. یک ملتی است که جوان را می دهد، و مادرهایی هستند که جوان هایشان را می دهند و باز هم می آیند مثل شیر غران می گویند که ما حاضریم باز؛ یک همچو ملتی را یک نفر برود یا باشد نمی شود. آن روز که مرکز حزب جمهوری را منفجر کردند و آن عزیزان را از بین بردند، گفتند یکی دو نفر دیگر از بین برود، دیگر تمام شده است. آنها خیال می کنند به یکی دو تا یا چهار تا پنج تا امثال ماها جمهوری اسلامی است. جمهوری اسلامی، همه افرادش الآن توجه به مسائل دارند. الآن در دهات هم انسان وقتی می بیند که یک صحبتی می کنند، آن دهاتی که پشت خیش ایستاده و دارد کار می کند، صحبت می کند، باز یک صحبت سیاسی و یک مسئله می گوید. با یک همچو ملتی نمی شود که شما خیال کنید بنشینید و هی فکر کنید که اگر کیک مرد، چه می شود؟ نه! نخواهد شد.»^{۱۲}

۳۸۲

رد اتهامات نسبت داده شده به ایران درمورد مین گذاری در کانال سوئز، تأکید بر ساده زیستی کارگزاران نظام اسلامی و لزوم برقراری عدالت و توصیه به آشنایی طلاب علوم دینی با مسائل سیاسی جاری، مهم ترین مفاد سخنرانی های امروز رئیس مجلس شورای اسلامی در مشهد بود. حجت الاسلام والمسلمین هاشمی رفسنجانی که روز گذشته به منظور شرکت در کنگره جهانی امام رضا (ع) وارد مشهد شده است،^{۱۳} امروز در نشست افتتاحیه این کنگره که با قرائت پیام آیت الله خامنه ای رئیس جمهور و شرکت بیش از سیصد شخصیت مذهبی - سیاسی داخلی و خارجی در دانشگاه علوم اسلامی رضوی برگزار شد، حضور یافت. در این نشست وی با اشاره به تلاش ائمه اطهار و پیشوایان جهان اسلام برای استقرار حکومت اسلامی، بر ضرورت استفاده از فرصت پدید آمده به دنبال تأسیس جمهوری اسلامی، به منظور تحقق آرمان های اسلام تأکید کرد و گفت: «حال که خداوند این نعمت را به ما داده و در زمان مناسبی حکومت در اختیار ولایت فقیه قرار گرفته و آن محور اصلی خودش را پیدا کرده، این حجت بر ما تمام است که اقدامات بسیار اساسی برای تاریخ اسلام بکنیم.»

رئیس مجلس شورای اسلامی با تأکید بر اینکه هر دو ابرقدرت کنونی جهان در مقابله با حکومت اسلامی، اشتراک نظر دارند، اتهام دست داشتن جمهوری اسلامی در ماجرای مین گذاری کانال سوئز را یکی از مصادیق این امر معرفی کرد و افزود: «همین جریان مین گذاری کانال سوئز که اینها به اسم ایران راه انداختند، خودشان را گرفتار یک تضادی کرده است. از یک طرف ابهتی به ایران می دهد و از طرف دیگر می خواهند ما را تروریست معرفی کنند. همه حرکت هایشان برای تضعیف جمهوری اسلامی است.»^{۱۴}

حجت الاسلام والمسلمین هاشمی رفسنجانی همچنین امروز در سخنانی که در اجتماع جمعی از مردم مشهد بیان کرد مین گذاری اخیر در کانال سوئز را «یکی از کارهای پیچیده نظامی امروز» خواند و با اشاره به دشواری انجام این کار گفت: «برای خود ما که کشور نسبتاً نیرومندی در منطقه هستیم از لحاظ نظامی در این سطح و در یک بار مین گذاری و غافلگیر کردن کشتی ها یا غیرمقدور است یا بسیار بسیار مشکل. این کار را یا شوروی ها یا امریکایی ها و یا اسرائیلی ها که آنجا هستند می توانند بکنند و یا یک برنامه بین المللی می تواند باشد و یا اصلاً یک توطئه سیاسی خاصی می تواند باشد. باید صبر کرد. ما منتظریم قدری جوانب آن روشن شود.»

وی همچنین حرکت تبلیغاتی اخیر علیه جمهوری اسلامی ایران در رابطه با این رویداد را این گونه ارزیابی کرد: «اینها سیاستشان این بود که بگویند کاری از ما ساخته نیست، اما از این طرف با نسبت دادن یک کاری که جمهوری اسلامی نکرده می خواهند تمام دنیا را از ما وحشت زده کنند و به افکار عمومی جهان بگویند که ایران می خواهد آبراه های دنیا را ناامن کند و دنیا را به بحران بکشاند.»

رئیس مجلس شورای اسلامی در ادامه، ماجرای هواپیماربایی اخیر در خطوط هوایی فرانسه را نیز «بسیار مرموز» خواند و سخنان خود را با تبیین برخی ویژگی‌های انقلاب اسلامی به پایان رساند.^{۱۵}

نماینده امام در شورای عالی دفاع همچنین امروز در جمع شماری از روحانیون، مسئولان نهادهای انقلاب اسلامی، مدیران کل و معاونان ادارات، رؤسا و اساتید دانشگاه، حکام شرع، فرمانداران و بخشداران استان خراسان، با ابراز خوشحالی از اینکه در نظام جمهوری اسلامی، نسل جوان مسئولیت‌های مختلفی را برعهده گرفته‌اند، ماهیت این مسئولیت را «پایه‌گذاری حکومت امام زمان (عج)» دانست و ضمن منوط‌دانستن موفقیت یا شکست انقلاب اسلامی به چگونگی عملکرد مسئولان، در زمینه منش کاری و زندگی مسئولان گفت: «شما مسئولان نمی‌توانید اکتفا کنید به وقت اداری خودتان. ... بنده، آقای رئیس‌جمهور، آقای نخست‌وزیر و سایر مسئولین تا جایی که قدرتمان بکشد کار می‌کنیم و حساب وقت را نمی‌کنیم. مسئولین کشوری بنا بر این ندارند که حقوق را با ساعت کارشان مقایسه کنند و زندگی را در حد متوسط، نه زاهدانه پذیرفته‌ایم و کارمان را با برداشتی که از بیت‌المال می‌کنیم، مقایسه نمی‌کنیم. شما نیز باید همین‌طور باشید. شب و روز نداشته باشید. ...»

حجت‌الاسلام والمسلمین هاشمی رفسنجانی عملکرد صحیح مسئولان را عامل حضور مردم در صحنه و تحمل مشکلات و کمبودها از سوی مردم دانست و با تأکید بر لزوم برقراری عدالت افزود: «مردم مشکلات را قبول می‌کنند، اما بی‌عدالتی را قبول نمی‌کنند. ... مردم عدالت اسلام را که در گذشته از زبان ماها شنیده‌اند می‌خواهند و حق هم دارند. یک مسئول خوب با عمل خویش مردم را انقلابی می‌کند و ما توی این رژیم به‌جز مردم مایل نیستیم به کسی متکی باشیم»^{۱۶}

رئیس مجلس شورای اسلامی در ادامه سفر خود به مشهد امشب نیز در جمع ائمه جمعه و جماعات اهل تسنن و تشیع استان خراسان، مدرسان و طلاب حوزه علمیه و علما و روحانیون مبارز مشهد، تأکید کرد که روحانیت مبارز باید «پیش‌تاز انقلاب» و «حامی مستضعفان و خصم مستکبران» باشد «و اگر خدای ناکرده روزی مردم روحانیت را در کنار مستکبران و غارتگران ببینند ... به اسلام و انقلاب ضربه وارد می‌آید». وی با اشاره به افتخارات حوزه علمیه مشهد در دوران مبارزه با رژیم پهلوی، وضعیت امروز حوزه‌های علمیه را متفاوت از گذشته دانست و خواستار آموزش مسائل سیاسی به طلاب حوزه علمیه شد: «من از مدرسین می‌خواهم جهت‌آشنایی بیشتر طلاب و محصلین مسائل جاری سیاسی را برای آنان بازگو نمایند و آنان را با جغرافیای سیاسی جهان آشنا کنند تا ان شاء الله طلبه‌های ما بتوانند در آینده به اسلام و قرآن خدمت نمایند»^{۱۷}

تأکید جمهوری اسلامی بر ادامه جنگ تا سقوط صدام و اعلام حمایت مجدد لیبی از ایران مهم‌ترین موضوعات ذکرشده در دیدار امروز وزیر سپاه با رهبر لیبی بود.

محسن رفیق‌دوست
وزیر سپاه پاسداران انقلاب اسلامی

محسن رفیق‌دوست در ادامه سفر خود به کشورهای سوریه و لیبی، امروز با رهبر لیبی دیدار و گفت‌وگو کرد. وزیر سپاه در دیدار با معمر قذافی، ضمن ابلاغ پیام آیت‌الله خامنه‌ای رئیس‌جمهور و رئیس شورای عالی دفاع به وی، درباره موضع جمهوری اسلامی ایران در قبال جنگ با عراق گفت: «ما دنبال این هستیم که تا با سقوط صدام شرایطی به وجود آوریم که ملت مسلمان عراق به آزادی دست یافته و سرنوشت خود را به دست گیرند».^{۱۸}

در این دیدار قذافی نیز ضمن تمجید از انقلاب اسلامی و رهبری امام خمینی و ابراز علاقه به گسترش روابط بین دو کشور، در زمینه جنگ ایران و عراق اظهار کرد: «ما از ابتدا در جنگ ظالمانه صدام علیه انقلاب اسلامی ایران که قطعاً در جهت منافع امریکا و صهیونیسم بوده است در کنار شما بوده‌ایم و تا پیروزی کامل شما در نبرد با دشمنان انقلاب اسلامی و مسلمین و اعراب خواهیم ایستاد».^{۱۹}

۳۸۴

مصطفی هاشمی وزیر صنایع جمهوری اسلامی ایران، که در رأس یک هیئت اقتصادی از جمهوری دموکراتیک آلمان (آلمان شرقی) بازدید می‌کند امروز با همتای آلمانی خود در برلن دیدار و درخصوص توسعه همکاری‌های صنعتی دو کشور گفت‌وگو کرد. وی همچنین در دیدار با رئیس مجلس خلق جمهوری دموکراتیک آلمان، مواضع ایران در قبال جنگ با عراق را تشریح کرد و با برشمردن خطرهای حضور ابرقدرت‌ها در خلیج فارس و تداوم حمایت‌های آنان از عراق، «در رابطه با تلاش‌های ناموفق امپریالیسم امریکا و کشورهای مرتجع علیه انقلاب اسلامی» مطالبی را بیان کرد.

علاوه‌براین، وزیر صنایع ایران با وزیر کشاورزی، وزیر ماشین‌آلات و قائم‌مقام وزیر صنایع و معادن جمهوری دموکراتیک آلمان دیدار و در زمینه توسعه همکاری‌های صنعتی دو کشور گفت‌وگو کرد.^{۲۰}

۳۸۵

تلاش رژیم بعثی عراق برای تولید جنگ‌افزارهای شیمیایی که عمدتاً با استفاده از کمک‌های فنی شرکت‌های آلمان غربی انجام می‌گیرد، مباحثاتی را در سطوح عالی بین چند کشور غربی پدید آورده است.

به نوشته روزنامه‌های نیویورک تایمز و واشنگتن پست، پس از ماه‌ها فشار دیپلماتیک امریکا و رژیم صهیونیستی بر آلمان غربی، دولت این کشور تصمیم گرفته است بر روی صادرات تجهیزاتی به عراق که قابلیت استفاده در ساخت سلاح‌های شیمیایی را دارند محدودیت شدیدی اعمال کند. به گزارش منابع اطلاعاتی امریکا و اسرائیل، تأسیسات ۱/۵ میلیون دلاری تولید مواد مبارزه با آفات گیاهی که اخیراً آلمان به عراق فروخته و در منطقه سامرا استقرار یافته است می‌تواند برای تولید حجم زیادی گاز اعصاب به کار گرفته شود. با اینکه به نوشته واشنگتن پست، عراق قابلیت تولید گاز خردل را دارد، برخی دیپلمات‌های خارجی در بغداد مدعی‌اند این کشور هنوز توانایی تولید گازهای اعصاب را به دست نیاورده است؛ این درحالی است که تأسیسات واگذار شده از سوی یک شرکت آلمان غربی، قابلیت تولید گاز تابون را به عراق می‌دهد.

گفتنی است در دیدار اخیر وزیر اقتصاد آلمان از واشنگتن، جورج شولتز وزیر امور خارجه ایالات متحده، از وی خواست هر چه سریع‌تر همکاری‌های شرکت‌های آلمانی با عراق که به تولید سلاح‌های شیمیایی می‌انجامد، متوقف گردد. از سوی دیگر، گنشر وزیر امور خارجه آلمان نیز به منظور جلوگیری از درگیری آلمان در جنگ خلیج فارس خاتمه فوری پروژه مذکور را خواستار شده است. با وجود این، یک سخنگوی آلمانی مدعی شده است که برای تولید گازهای اعصاب با استفاده از تجهیزات واگذار شده به عراق، تغییرات زیادی باید در آنها انجام بگیرد.

نیویورک تایمز نیز با اشاره به تصمیم دولت آلمان برای اعمال محدودیت بر روی صادرات تجهیزاتی به عراق که قابلیت استفاده در ساخت سلاح‌های شیمیایی را دارند، نوشته است مشخص نیست از چه زمانی این محدودیت اعمال خواهد شد؛ چراکه دولت آلمان هنوز در حال بررسی توانایی عراق در تبدیل تأسیسات خریداری شده به تجهیزات تولید جنگ‌افزارهای شیمیایی است. براساس گزارش این روزنامه، در چارچوب تصمیم جدید دولت آلمان، صدور تجهیزات تحقیقی، تولیدی و آزمایشی مواد سمی شیمیایی، به هر کشوری به غیر از ۲۴ کشور عضو سازمان همکاری و توسعه اقتصادی، مستلزم اخذ پروانه صادراتی دولت آلمان خواهد بود. به نوشته این دو روزنامه امریکایی، مقامات آلمانی بارها خواستار دریافت مجوز بازدید از تأسیسات جدید شده‌اند، ولی دولت عراق به شدت با این امر مخالفت کرده است.^{۲۱}

در عین حال، در زمینه استفاده ارتش عراق از جنگ‌افزارهای شیمیایی، روزنامه واشنگتن تایمز با اشاره به تهدیدات عراق مبنی بر اینکه در صورت حمله ایران به بصره یا بغداد، عراق از کاربرد گاز سمی (شیمیایی) باکی نخواهد داشت، نوشته است: نیاز به تهیه اسلحه و تأمین ابزارهای حفاظتی در برابر گازهای شیمیایی، ایران را به جست‌وجوی سلاح، مهمات و این گونه ابزارها در بازارهای جهان وادار کرده است. به نوشته این روزنامه، عراق توانسته است با استفاده از سلاح‌های فرانسوی و روسی، نیروهای خود را نسبت به نیروهای ایران به خوبی تجهیز کند.^{۲۲}

۳۸۶

طارق عزیز وزیر امور خارجه عراق، با اظهار رضایت از روابط کنونی عراق با شوروی و اشاره به بازبودن درها برای بهبود روابط با ایالات متحده امریکا، مدعی شد این کشور باتوجه به امکانات مادی، نظامی، سیاسی و انسانی‌اش قادر است جنگ با ایران را تا چهار سال دیگر نیز ادامه دهد. خبرگزاری جمهوری اسلامی امروز از الجزیره گزارش داد: وزیر امور خارجه عراق در گفت‌وگو با نشریه لبنانی *الحوادث* با اعلام اینکه اقتصاد عراق بحران را پشت سر گذاشته است و دیگر آسیب‌پذیر نیست، گفت «وضع اقتصادی عراق دو سال دیگر به سطحی خواهد رسید که قبل از آغاز جنگ در آن بوده است».^{۲۳} همچنین به گزارش رادیو امریکا، روزنامه کریستین ساینس مانیتور در شماره امروز خود با اشاره به اینکه بغداد هم‌اکنون از پشتیبانی هر دو ابرقدرت شرق و غرب برخوردار است، جنگ با ایران را یکی از موانع کسب برتری منطقه‌ای برای رژیم بعثی برشمرده و این جنگ را عامل تبدیل ارتش عراق به یک نیروی مسلح حرفه‌ای معرفی کرده و از قول سفیر یکی از کشورهای خارجی در عراق افزوده است: ارتش عراق «مسئلاً هرگز با اسرائیل به پیکار برنخواهد خواست».^{۲۴}

۳۸۷

رائول بوراس وزیر دفاع آرژانتین، اعلام کرد که این کشور قصد دارد در معامله‌ای به ارزش ۵۰۰ میلیون دلار، ۲ فروند کشتی مجهز به موشک را در اختیار ایران قرار دهد. بوراس با بیان این خبر افزود: «این فروش زمانی عملی خواهد شد که توازن نظامی در جنگ خلیج فارس از بین نرود» وی که راجع به سیاست تولید و صدور اسلحه در کنگره ملی آرژانتین سخنرانی می‌کرد همچنین از تداوم توسعه فناوری و تولید هواپیماهای یک. ۶۳ و تانک‌های تام به‌منظور صدور آنها خبر داد.^{۲۵}

۳۸۸

مصر با وجود آگاهی از موضع جمهوری اسلامی ایران مبنی بر بی‌صلاحیت دانستن آن کشور برای میانجیگری در جنگ ایران و عراق، اقداماتی را برای حل و فصل این منازعه از طریق جنبش عدم‌تعهد پیگیری می‌کند.

پطروس غالی وزیر مشاور در امور خارجی مصر، که پس از دیدار از ژاپن هم‌اکنون در چین به سر می‌برد، امروز اعلام کرد دولت‌های ژاپن و چین متعهد شده‌اند از تلاش دیپلماتیک مصر برای خاتمه‌دادن به جنگ ایران و عراق پشتیبانی کنند. به گفته وی، مصر قصد دارد به‌منظور آوردن ایران و عراق به پای میز مذاکره، جنبش عدم‌تعهد متشکل از ۱۰۱ کشور را بسیج کند. به گزارش یونایتدپرس، سفر پطروس غالی به ژاپن و چین، با دیدار حسنی مبارک رئیس‌جمهور مصر، از یوگسلاوی که یکی از کشورهای مهم سازمان غیرمتعهدها است هم‌زمان می‌باشد.

وزیر مشاور در امور خارجی مصر راجع به طرح کشور متبوعش برای پایان‌دادن به جنگ ایران

و عراق گفت: «مصر طرفدار یک راه حل گام به گام برای جنگ مذکور است به نحوی که جنبش غیرمتعهد ابتدا به توافق برای یک آتش بس کمک خواهد نمود و سپس یک جبهه بین المللی خاص برای برقراری یک صلح پایدار تشکیل خواهد داد. ... این جبهه که به طور عمده توسط کشورهای تولیدکننده نفت خاورمیانه [غرب آسیا] بنیان گذاری می شود ترتیباتی برای تعیین ناظران جهت کنترل آتش بس و کمک به تأمین مالی بازسازی دو کشور جنگ زده اتخاذ خواهد کرد.»

وی همچنین با اشاره به دیدگاه ایران مبنی بر بی صلاحیت دانستن مصر برای میانجیگری به دلیل حمایت این کشور از عراق در جنگ، جلوگیری از تشدید منازعه را انگیزه اصلی مصر از این اقدام میانجیگرانه عنوان کرد و ضمن اینکه ناتوانی جنبش عدم تعهد در خاتمه دادن به جنگ ایران و عراق را یک شکست برای این جنبش خواند، درباره تأثیر رویکرد بین المللی کنونی به این جنگ گفت: «بی تفاوتی جهانی به طولانی شدن جنگ کمک کرده و رادیکالیزم را در بین کشورهای متخاصم نفت خیز تشویق نموده است. ... بیشتر کشورها به جنگ [ایران و عراق] به عنوان یک نوع جنگ کاملاً محلی، یک جنگ دوجانبه نگاه می کنند و بنابراین علاقه ای به آن نشان نمی دهند.»^{۲۶}

روزنامه انگلیسی زبان خلیج تایمز (چاپ ابوظبی) تلاش های دیپلماتیک اخیر را عامل بروز امیدهایی به منظور یافتن راه حلی برای خاتمه جنگ ایران و عراق برشمرد و با اشاره به اقدامات دیپلماتیک و دیدار رهبران کشورهای اسلامی، عربی و همچنین کشورهای عضو جنبش عدم تعهد با هدف شکستن بن بست کنونی در مسیر پایان دادن به این جنگ نوشت: «این دیدارها در چارچوب نگرانی هایی که در جهان به ویژه در منطقه خلیج فارس و جهان اسلام نسبت به این جنگ ابراز می شود از اهمیت خاص برخوردار است.» این روزنامه ضمن با اهمیت خواندن بروز نشانه هایی حاکی از نرم شدن موضع ایران، مخالفت نکردن ایران با پیشنهاد تشکیل نشست شورای همکاری خلیج فارس و تمایل این کشور به شرکت در یک اجلاس اسلامی را گامی مثبت و امیدوارکننده خواند.^{۲۷}

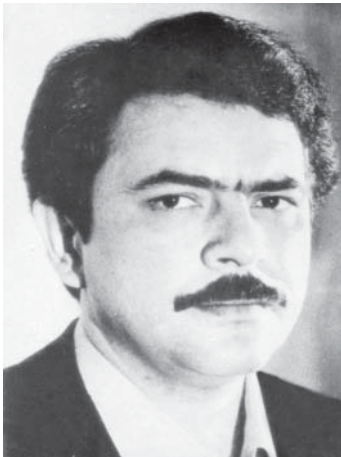
در عین حال، روزنامه مصری الاخبار نیز با اشاره به ضرورت توقف جنگ ایران و عراق، سرسختی ایران در ادامه جنگ را عامل گسترش دامنه جنگ و تشدید خشونت، هرج و مرج و بی ثباتی در منطقه خواند و خواستار خاتمه جنگ و عادی شدن اوضاع منطقه شد.^{۲۸}

۳۸۹

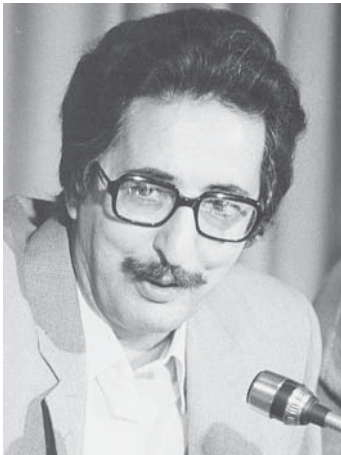
روزنامه کویتی القبس امروز مدعی شد کاردار سفارت ایران در جده روز ۲۹ ژوئیه (۷ مرداد) با سعود الفیصل وزیر امور خارجه عربستان، دیدار و گفت و گو کرده است. به نوشته القبس در این دیدار، وزیر امور خارجه عربستان در اظهاراتی درخصوص امکان سفر حجت الاسلام والمسلمین هاشمی رفسنجانی رئیس مجلس ایران برای زیارت مکه، با بیان اینکه «عربستان به هر مسلمان مایل به زیارت خوشامد می گوید»، از هرگونه دیدار با مقامات ایرانی استقبال کرد. همچنین سعود الفیصل اعلام کرد عربستان با هیچ کشور اسلامی تازمانی که قوانین بین المللی را رعایت کند، مخالفتی ندارد.^{۲۹}

۳۹۰

مسعود رجوی و ابوالحسن بنی صدر در دو مصاحبه جداگانه بار دیگر کوشیدند ضمن آشفته جلوه دادن اوضاع داخلی ایران، جمهوری اسلامی را حامی اقدامات تروریستی جلوه دهند. مسعود رجوی سرکرده سازمان مجاهدین خلق (منافقین)، در گفت‌وگویی با روزنامه فیگارو (چاپ فرانسه)، درمورد هویت افرادی که اخیراً در خطوط هوایی ایران دست به هواپیماربایی زده بودند، گفت که آنان را نمی‌شناسد. وی اعلام وابستگی هواپیماربایان به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) را دال بر محبوبیت این سازمان و شهرت آن در داخل و خارج ایران قلمداد کرد و درمورد مین‌گذاری اخیر در کانال سوئز و هواپیماربایی در خطوط هوایی فرانسه و تلاش برای ربودن

مسعود رجوی
رهبر سازمان مجاهدین خلق (منافقین)

ابوالحسن بنی صدر

هواپیمای متعلق به عربستان سعودی در اسپانیا، ضمن تلاش برای متهم ساختن جمهوری اسلامی ایران در این حوادث، بار دیگر با ادبیات همیشگی خود، جمهوری اسلامی را «رو به زوال» و متکی بر «جنگ، تروریسم و سرکوب» معرفی کرد. رجوی همچنین برای القای وجود نزاع بر سر قدرت در داخل نظام جمهوری اسلامی، درزمینه موضع ایران در قبال صلح با عراق، تحلیل سازمان مجاهدین خلق درمورد نگاه جمهوری اسلامی به جنگ را تکرار کرد و گفت: «[امام] خمینی تنها در صورتی صلح با عراق را می‌پذیرد که چاره دیگری نداشته باشد. جنگ که او آن را یک "موهبت الهی" و "سکوی پرتاب" می‌نامد یکی از پایه‌های حیات رژیم او محسوب می‌شود. این جنگ به او اجازه داده است توجه از مشکلات واقعی و نارضایتی‌های مردم و دشواری‌های اقتصادی به نقطه دیگری منحرف شود.»

وی با طرح ادعای استقبال نکردن مردم از اعزام به جبهه‌های جنگ، به مشکلاتی همانند بسیج نیرو و مسائل لجستیک اشاره کرد و افزود: «درمورد مذاکره درباره صلح با عراق باید گفت این مسئله اصلاً جدی نیست. مطرح کردن این موضوع برای دولت ایران فقط استفاده از فرصت به منظور حمله بزرگ دیگری است.»^{۳۰}

علاوه بر این، ابوالحسن بنی صدر رئیس‌جمهور معزول ایران نیز بامداد امروز در مصاحبه‌ای با رادیو فرانس انتر، ضمن ادعای وجود جنگ قدرت در نظام جمهوری اسلامی،

ایران را به دست‌یازی به عملیات تروریستی و آدم‌ربایی متهم کرد. به گزارش رادیو آزاد ایران، وی مدعی شد در صورت درگذشت امام خمینی، «جنگ قدرت در میان هیئت حاکمه زودتر از آنچه که شما فکر می‌کنید آشکار خواهد شد.»^{۳۱}

منابع و مآخذ روزشمار ۱۳۶۳/۵/۱۸

۱. سند شماره ۱۵۲۱۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی قرارگاه نوح^(۲) به فرماندهی کل معاونت عملیات ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ۱۳۶۳/۵/۱۸.
۲. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۴۳، ۱۳۶۳/۵/۱۹، ص ۱، رادیو صوت الجماهير، ۱۳۶۳/۵/۱۸.
۳. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۳/۵/۲۰، ص ۴.
۴. روزنامه کیهان، ۱۳۶۳/۵/۲۰، ص ۲۲.
۵. سند شماره ۳۱۳۵۳۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرمانداری آبادان به استانداری خوزستان، ۱۳۶۳/۵/۱۹.
۶. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۶۳/۵/۲۰، ص ۲.
۷. سند شماره ۴۰۴۷۹۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از گردان ژاندارمری مرزی دهلران به فرماندهی ناحیه ژاندارمری باختران، ۱۳۶۳/۵/۱۸.
۸. سند شماره ۴۰۴۷۱۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی سپاه ناحیه کردستان به فرماندهی قرارگاه حمزه سیدالشهدا^(۱)، ۱۳۶۳/۵/۲۰.
۹. سند شماره ۸۲۵۳۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از تلکس فرماندهی منطقه ۱۱ قرارگاه حمزه سیدالشهدا^(۱) به فرماندهی کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ۱۳۶۳/۵/۲۰، ص ۱.
۱۰. قرارگاه حمزه سیدالشهدا^(۲)، بولتن نوبه‌ای اطلاعاتی، ۱۳۶۳/۶/۱، ص ۸.
۱۱. سند شماره ۴۱۵۰۰۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات سپاه مهاباد به اطلاعات سپاه منطقه ۱۱، ۱۳۶۳/۵/۱۹.
۱۲. مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی^(۳)، صحیفه امام (مجموعه آثار امام خمینی^(۳))، جلد ۱۹، تهران: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، ۱۳۸۶، صص ۱۴ - ۶.
۱۳. اکبر هاشمی رفسنجانی، به‌سوی سرنوشت (کارنامه و خاطرات سال ۱۳۶۳)، به اهتمام محسن هاشمی، تهران: دفتر نشر معارف انقلاب، چاپ پنجم، ۱۳۸۶، ص ۱۷۲.
۱۴. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۶۳/۵/۲۰، ص ۷.
۱۵. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۳/۵/۲۱، ص ۱۱.
۱۶. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۳/۵/۲۰، ص ۱۴.
۱۷. روزنامه کیهان، ۱۳۶۳/۵/۲۰، ص ۲۲.
۱۸. همان، ص ۳.
۱۹. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۳/۵/۲۰، ص ۲.
۲۰. همان، ص ۴.
۲۱. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۴۳، ۱۳۶۳/۵/۱۹، صص ۲۰ و ۲۱، واشنگتن - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۳/۵/۱۸.
۲۲. همان، صص ۲۶ و ۲۷، رادیو آمریکا، ۱۳۶۳/۵/۱۸.
۲۳. همان، صص ۲۲ و ۲۳، الجزیره - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۳/۵/۱۸.
۲۴. همان، صص ۲۸ و ۲۹، رادیو آمریکا، ۱۳۶۳/۵/۱۸.
۲۵. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۴۴، ۱۳۶۳/۵/۲۰، ص ۱۱، کاراکاس - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۳/۵/۱۹.
۲۶. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۴۳، ۱۳۶۳/۵/۱۹، ص ۳، پکن - خبرگزاری یونایتدپرس، ۱۳۶۳/۵/۱۸.
۲۷. همان، ص ۴، ابوظبی - خبرگزاری امارات متحده عربی، ۱۳۶۳/۵/۱۸.
۲۸. همان، صص ۴ و ۵، دمشق - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۳/۵/۱۸.
۲۹. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۴۴، ۱۳۶۳/۵/۲۰، صص ۸ و ۹، کویت - خبرگزاری فرانسه، ۱۳۶۳/۵/۱۸.
۳۰. اداره کل مطبوعات خارجی وزارت ارشاد اسلامی، بررسی مطبوعات جهان، شماره ۶۱۹، ۱۳۶۳/۶/۱۷، صص ۷ - ۵، به نقل از نشریه فیگارو (چاپ فرانسه)، ۹ اوت ۱۹۸۴ (۱۳۶۳/۵/۱۸).
۳۱. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۴۳، ۱۳۶۳/۵/۱۹، ص ۳۷، رادیو آزاد ایران، ۱۳۶۳/۵/۱۸.